

قه چاخ ل میقانداریا سیلاخ

ههتا بوهستهکا ناخاکوردستانی یابن دهست بیت، ههتا کورده ک یی بن دهست بیت نهز شانازیی دکهم کو نهز یی قه چاخ بم..

مروف دژیک جودانه ژلایی جورو فکرین ودهریرین و په یام گه هاندنی دا، هه رکه سهک ب ئاوایه کی دژیت و دخه بیت کو دگه له ههست و نهستین وی ب گونجیت، ژوانا هندهک کهس هه نه هزرین خوه یین جوان ژبو خزمهتا مروقیه تیئ دئیخنه کاری، دقیت فان جوره کهسان گرنگی پی بهیت دان دژیا نا دونیایی دا، جارنا دهیت گوتن بهایی مروفی ده مادمریت دیاردبیت، لی هه تاکهنگی نه م ب مینین زیندی کوژین مری په ریس، له ورا مه بهر دیت (ژیان و بهرهم) دناق لاپه رین سیلاخ دا ب ئافرینین خوه هه وه که هی بکه یین ل سه ر ژیان و به ره مین که سایه تیین خودان بهرهم، دئیکه مین خه له کدا مه خو گه هانده پی شمه رگه وکادرو هه لبه ستان قه چاخ:

هه قه یقین: ژهات سیتیهی

من دکر، هه رچه نده من چه ژ ئاریشا نه دکر، هه روه ختا من فام کری فاما کوردایه تیئ بوو، دیسان، نه زئی ل شکه فته کی قه په یدابوویم له ورا نه زگه له ک چه ژ شکه فتادکه م.

قه چاخ ل دور به رده وامی دان ب خاندنا خوه گوت:

ل سال ۱۹۶۸ نه ز چوموه قوتابخانی دوو سالان من ل به روشکی خاندی یه و ساله کی ل گوندی کوقلی، ل کوچا ره شا ۱۹۷۵ نه ز ل ئیکی ناوه ندی بووم، ل وی ده می حکومتا به عس تاقیرنین شوره شی قه بوول نه کرن، جار هک دی نه ز ئینامه پولاشه شی سه رته تی، نه قه بخو ژ ی جوره که ژقوربانان، پاشی من به رده وامی دایی هه تا پولا پینجی ئامادده ی ل قوتابخانا برایه تی، هنگی مه ههست کرکو ملله تی مه پیندی مه یه، نه م هاتینه ریکخستن دناق ریکخراوا شه فته ق کو سه ر ب لقا ئیکا پارتی قه بو، نه پینی مه خزمهت دکر، به لی ل سال ۱۹۸۰ ریکخستنامه ئاشکرا بوو.

قه چاخ چاوان وکهنگی په یوه ندی ب شوره شی کر:

دهما ریکخستنا مه ئاشکرا بووی مه نیزیکی ۸۰ قوتابیان قوتابخانه بجه هیلاو په یوه ندی ب شوره شی کر، دهما مه په یوه ندی کری پی شمه رگه دکیم بوون، دیسان گه له ک خه لکی عه شیره تگریی سه ری وان بهر نه دایی و هیشتا ئاغا په ریس جه حشکاتی

به ریککه فتناما ۱۱ ئی ئاداری نفیسی گوته من دقیت ل قوتابخانی ژبه ر ب خوینی ژهنگی وه ره نه زئی فیزبوویم هه لبه ستی ژبه ر بخوینم، چونکی نه ز ل بابی خو دترسیام.

ل دورچاوانی یا زاروکینی یا خو گوت:

دهما بوو من به حسکری و ل بیرا من دهیت نه ز زاروکه کی نه یی شوویم بووم نه ز یی مسکین بووم گه له ک جارن هه قالین من زوری ل

قه چاخ ل ۱۹۶۲/۳/۸ ل گوندی کوریمه سه رب ناحیا مانگیش ژدایک بوویه، هیشتا زاروک بابی وی ل سه ر دوزا ره وایا کوردایه تیئ دهیت زیندان کرن. هه روه کی نه و دبیت: وهکی خه ونی ل بیرا منه دهما بابی من هاتیه به رده ان هنگی من چاقیت خوه دناق شوره ش و بهر خودانی دا قه کرن، بابی من بهری بکه قیته دزیندانی دا یی نه خوینده وار بوو لی دزیندانی دا فیری خاندنی بوو. زیندان بخو خاندنگه هه نه خاسمه نه گه رزیندان کرن ل سه ر دوزه کا رامیاری بیت، بابی من هه لبه ست ژ ی دنفیسی، ل سال ۱۹۷۰ بابی من هه لبه سته ک ل دور

نه زئی ل شکه فته کی قه په یدابوویم له ورا نه زگه له ک چه ژ شکه فتا دکهم

هه ژیکرنامه ۴ سالان هه کیشا وگهلهک ئاستهنگ کهفتنه

دریکا مه دا هه تا مه ل سالان ۱۹۸۸ دهواتا خوگری

ئه ئینی به لاتینکه کا بی سنوره، کورو کچیت من کی بقیته دی بو ئینم و کی بقیته دی دهمی و دقیت ئه هه چیببیت، چونکی هه تا مروف خو ئازاد نه کهت مروف نه شیت که سی ئازادبکهت.

نهینی یا ناسناقی هه چاخ دکیری دا به؟

من ئه هه ناسناقه بوو خو ژیکرت، چاخ (واته چه رخ (هه چاخ) واته هه یام ئه ووهختی مروف تیدا دژیت، ئه هه ژلایه کی، هه ژلایه کی دیقه

ومن ناقی وی کره نهرهف، داکو دوژمنین مه بزائن ئه مه نهره فینه، نوکه قوتابیه ل په یمانگه هاوونه رین جوان، پشکا شانویی، ل سالان ۱۹۹۲ خودی کچهک دامه و مه ناقی وی کره وه که هه، چونکی ل وی دهمی هه می تهخ وچینین چقاکی پشکاربوون دیاراستنا دهسکه فتاندا، دهیکا نهرهف ئه نداما ئه نجومه نی ئافره تانه ل دهوکی، ئه ز دگه ل وی کادریمه بی ژخو دهست پی دکته، چونکی ئه گهر

ناقی هه لبه ستقانه کی مه زنی کوردی سو فیته تی به (هه چاخ) مورادی، لی هنده ک تیدگه هن هه چاخ یعنی متمرده هه تا بو هسته کا ئا خا کوردستانی یابن دهست بیت هه تا کورده ک بی ئازاد نه بیت ئه ز شانازی بی دکمه کو ئه ز بی هه چاخ بم.

گهرمه بقیته بزائن هه چاخ چاوان تیکه لی هه لبه ستی بو؟ وه هه لبه ست ل جهم وه چ رادگه هینیت؟ ل سالان ۱۹۸۰ من دهست ب نفیسینا

ئه ز بیژمه که سه کی دهیکا خو، یان کچا خو، یان خویشکا خو بینه دی بیژیت پابووچی تو نائینی له ورا من ژخو دهست پیکر.

ئه زو دهیکا نهرهف هاریکاریا ئیک دکه بن دکاروباران دا و ئه ز چ جارای ریکی لی ناگرم، به لکو پالدهرم بو وی و چاوان من ب ئازادانه ژن ئینایه وی ب ئازادانه شووگری، مه گو تیه کورو کچیت خو ژی دئازادن دهه لبرارتنی دا بیی چ سنورو سانسوره ک، چونکی

دکریلی دیسان هندهک جارن مه فره زین پیشمه رگه ی دهاتنه دناق دهوکی دال وی دهمی ئه مه گه لهک نه ماینه سنوروی لقا ئیک، هندهک ژمه ژیکرتن بو کادریی وهنده کین دیتره نارتنه کوردستانا روژه لات کو باره گایی سه رکردایه تی ل وی ری بوو، وان ژی ب به رژه وه ندزانی کو سی خولان هه که ن، لاسلکی، برین پیچی، کادران، ئه زو هندهک هه قالین خوو چووینه خولا لیا کادران و ئه ز سه رکه فتم تیدا.

مه ئیا بزائین هه چاخ چاوان ژیا نا هه فزینی پیگ ئینا: ب دیمه ک گر نژین هه گووت: من نه زانی دی کادان چ لی هین وئه زل کوردستانا روژه لات بووم، مروف ل کیری بیت دشیت ژیا نا هه فزینی پیگ بینیت، چونکی فی چه ندی په یوه ندی یاب مروفی بخو هه ی، دهمی هندی هات من هه ست کر مالا من ل وی ری نینه و ئه ز بی مالم وباره گا مالا من بوون، له ورا ئه ز ل دو یف گهر هام هه تا من دهیکا نهرهف په یداگری، هه ژیکرنامه ۴ سالان هه کیشا وگه لهک ئاستهنگ کهفتنه دریکامه دا هه تا مه ل سالان ۱۹۸۸ دهواتا خوگری.

گه ر بزائین هه چاخ ل سه رچ بناغه دهیکا نهره ف هه لبرارت:

ژلایه کی هه چه تشت وه کی فیانی نینه ئه و تشتی مروفی بقیته مروف چ کیماسیان تیدا نابینیت، به لی ئه و تشتی مروفی نه قیت مروف دشیت گه لهک کیماسیان تیدا بینیت، ئه فی چه ندی چ هه فبه ندی ب دهیک و بابا فه نینه ئه ز دگه ل هندی مه ئه فیانی یا ئازاد ئازاد بیت، ئه مه هه ردووک گه لیک ئاخفتین ول ئیک و دووگه هشتین و مه گه لهک نامه بو ئیک نفیسین سه رهندی را ئه وژی کچا پیشمه رگه هه کی هه ره مان بوو، پنا به ربوون ل ئیرانی، سه رقی چه ندی راکه لهک ریگری ن تیتال و دویره فتن کهفتنه دریکامه دا، به لی دئه فیانی دا دورکه فتن و نیژیک بوون نینه له ورا ئه مه نوکه دژیا نه کا خوش و به خته وه رو بی گرفتاری دا دژین..

ل دورژیا نا خو و خیزانا خو هه چاخ گووت:

من باوری ب گه لهک زاروکان نینه، چونکی بو پیشمه رگه ی چه عه رد مال نینه، مه ل ۱۷/۵/۱۹۸۸ دهواتا خوگر، سالان ۸۹ خودی کوره ک دامه

فهیتتی نینه ئەز زمانین بیانی ئەزانم بەلێ گەلەک فهیتتی یە ئەزەمی دیالیکتین کوردی ئەزانم

سال ١٩٨٢
بەرپرسی لیژنا ناوچا نەغەدە ل
سال ١٩٨٤ - ١٩٨٥
رێفەبەرئ ئیدارە یا مەکتە با
سیاسی یاپارتی ل سال ١٩٨٥-١٩٨٦
کارگیری لقا ئیک ل سال ١٩٨٦-
١٩٨٨
بەرپرسی لیژنا ناوچا دھوک ل
سال ١٩٨٨
ئەندامی مەکتەبا راگەھاندنا پارتی
ل سال ١٩٩٠
کارگیری لقا ئیک ل سال ١٩٩١
بەرپرسی لقا ل ئاکری ل سال

یان نفیسینگەھەکا بازرگانی، لی من
دقی خزمەتا ولاتی خو بکەم و من
ل بەرە بەرفرەھترلی بکەم، چونکی
زانایەک دبیژیت ئەو نەبی تەبە یی تو
دخوی، یان تو ھەلدگری، بەلکو ئەو
یی تەبە یی تو ددەبە خەلکی.

**ئەری قەچاخ ژبلی قان کارو
کریاران چ ئارەزوویت دیتەر ھەنە؟**
قەچاخ گورت: من ئارەزوویا
گوتاریبێژی یا ھەمی چونکی ھەردەم
مەگۆھاریا فارس و عەرەبان کرێ
ومە گوتیە (سەمناواتەنا) دقیت مە
وہک کورد گوتارا خو ھەبیت

١٩٩٤-٢٠٠٠
بەرپرسیایەتیا لقا ١٠ ل دیانا
بەرپرسی ریکخستنا پیشمەرگە ل
سال ٢٠٠٢
رێفەبەرئ ئاسایشا گشتی ل سال
٢٠٠٤
بەرپرسی لقا ئیک بوو ماوی سی
سالان
ئە قە بوو ماوی دوو سالانە ژ
بەرپرسی پەیمانگەھا کادرانە یی
بەردەوامە ل سەرکاری خو...

ھەرچەندە مەبایەمی بەلی یالاوازە
دناڤ رەوشەنبیریت مەدا چونکی مە
ھەر یی خو دیتی گۆھدار و ئەم نە
ئاخفتینە، لەورا ئەز حەزەدکەم شعریت
خو و گوتارین خو ژبەر بخوینم
ومن نامیلکەک ل سەر گوتاریبێژی یا
چیکری ب ھەرسی زاراڤان، ھەتا نوکە
من ئەڤ ھەرسی حەزکرنە ھەنە..

ئە و پو ستین سیاسی و ئیداری
بیت قەچاخ دژیانا خو دا وە رگرتین
ئەقین ل خواری نە.
ئە ندامی لیژنا ناوچا نەغەدە ل

ل سەرھیسابا خو ومن خانیی خو یی کرێ رەھینە دپانکی دا ھەتائەز شیایم قی. موزە خانئ قە کەم.

ھەلبەستی کومەزترین ماموستایی
من من بابی من بخو بوویە،
دگەل ھندی دا من پرائیا دیوانین
ھەلبەستقائین نوپخازو کلاسیک
خواندینە. ھەلبەست بخو پشکەکا
سەرھکیە ژئەدەبی، لەورا ئەگەر
ویژە باخچە بیت گەشتین گولوی
ھەلبەستە، ئەز دشیم بیرو بووچوونیت
خو دریکاھەلبەستی رادیاربکەم ویی
ھوزان ئەزناژیم، ئەقە حەزکرنامە، و
ب ھەردوو دیالیکتان، بەھدینی و
سورانی ئەز دنفیسیم وچ جوداھیی
ناکەم چونکی فهیتی نینە ئەز زمانین
بیانی ئەزانم، بەلێ گەلەک فهیتی یە
ئەزەمی دیالیکتین کوردی ئەزانم.

و ھەتا نوکە من دە ھ کومەلە شعر
بیت کلاسیک و ئازاد ھەنە و دوو بیت
دیتەر ژ ی بیت ژیر چاپی و دوو بیت
دیتەر ژ ی بیت بریقە، ئەقان جوداھی
دگەل بیت دیتەر ھەبە کو داستانە
شعرن، ژوانا (بزاڤ، چاوەروانی، بزاڤ
و ئامانج، گولدان، کەل و شکەفت، کانی
ورویبار، چاقین، بزوت، توخیب، گیاندا
ر پەرورەر، وەکھەڤ)

دوو دیوانیت دی من دەسپیکریە
ب داستانە شعر ژوانا ژ ی داستانا
حەمکی توفی کو ل سال ١٥٨٠
ل میرگەھا بادینان ل دەقەرا
ئامیدی ھاتبوو ئەنجامدان، لەورا من
١٥٨٠ بەیت ل سەر نفیسینە، نوکە
ئەز مژوویلی نفیسینا بەدالی زەینی
مە کو داستانەکە ل سەرھەدی ل
کوردستانا باکوور سال ١٤٥١ زبوویە ل
سەرھەمی سولتان محمد فاتح، کو ئەو
زولما ل سەروی شاعرو ئەقینداری
کورد ھاتیە کرن، ل وی سەرھەمی
ئەو ژ ی ١٠٠٠ بەیت بیت تمام بووین
و ٤٥١ بەیت بیت ماین، پشستی قی
چەندی من ل بەرە داستانا کەلا دمدم
بنفیسیم، ئەگەر ئەو ژیدەرین من قیاین
ب دەست من قە ھاتن، ب قی چەندی
من دقیت پارچە یین کوردستان
دگەل ھە قدوو گریبەدەم،

ل دورقەکرنا موزە خانەیی قەچاخ
گوت: ھزرا موزەخانەیی ل سال
١٩٩٥ ز بوو من ھات دەما ئەزل ئاکری
ومن ل سەرکارکر تا ل ٢٠٠٩/٣/٨
من قەکر، من ل سەر کیستی خو
ومن خانیی خو یی کرێ رەھینە
دپانکی دا ھەتائەز شیایم قی
موزەخانئ قەکەم، ھەر چەندە ئەز
دشیام قی ئاقاھی بکەمە خارنگەھەک،